

Література

1. Пелецишин А.М. *Позиціонування сайтів у глобальному інформаційному середовищі: Монографія [Текст] / А. М. Пелецишин.* – Львів : Вид-во Національного університету «Львівська політехніка», 2007. – 258 с.
2. Гуревич, Р.С. *Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті : Монографія / Р.С. Гуревич, М.Ю. Кадемія, М.М. Козяр // за ред. член-кор. НАПН України Гуревича Р. С..* – Львів, 2012. – 506 с.
3. Корж Р. О. *Формалізація процесу формування інформаційного образу ВНЗ в соціальних середовищах Інтернету / Р. О. Корж, А. М. Пелецишин // Східно–Європейський журнал передових технологій.* – Харків, 2013. - №5/3 (65) – С. 4-8. *Бібліогр.: 10 назв.*
4. Саитов, Н.Ж. *Структура автоматизированной системы управления вуза / Н.Ж. Саитов, Б.Э. Таштобаева // Наука и новые технологии.* – 2007. - № 1/2. — С.95-97.
5. Корж Р. О. *Етапи формування цілісного інформаційного образу ВНЗ та їхня характеристика / Р. О. Корж, А. М. Пелецишин // Інформація, комунікація, суспільство 2014 : матеріали 3-ої Міжнар. наук. конф. ІКС – 2014, 21-24 трав. 2013р., Україна, Львів, Славське / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка».* – Л., 2014. – *Бібліогр.: 2 назви.*

УДК 37.013.73,81'243

Ольвія Висоцька

Львівський національний університет імені Івана Франка

ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ЧУЖОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

© О. Висоцька, 2014

Наведено дані про розроблену авторську методичку оволодіння чужоземними мовами шляхом адаптації до віртуального мовного середовища(ВМС), яке створюється за допомогою сучасних мультимедійних технологій(СМТ), а також про особливості та накопичений досвід її застосування при навчанні студентів ВНЗ.

Ключові слова: віртуальне навчальне середовище, навчальний процес, оволодіння мовами.

The data on the developed by the author mastering foreign languages methods by adaptation to the virtual language environment (VLE) that is created by means of modern multimedia technologies (MMT), as well as the features and accumulated experience of its use in HEI (Higher Educational Institutions) students' teaching are given.

Key words : virtual learning environment, learning process, mastering languages.

Вступ. Як свідчить наявний досвід викладання, питання вивчення чужоземних мов у наш час не тільки не втрачає свого значення, але й стає дедалі актуальнішою. Причому це стосується фахівців практично всіх спеціальностей, котрі опановують студенти у ВНЗ. Але, не зважаючи на це, труднощі з їхнім вивченням з часом не зменшуються. Часто вивчення чужоземної мови триває протягом багатьох років і вимагає багато зусиль, проте не дає бажаних результатів. Аналіз труднощів, що виникають при вивченні чужоземних мов, показує, що вони мають переважно психологічний характер, причому до головних проблем, що виникають при цьому, слід віднести відсутність відповідного, адекватного мовного середовища. Саме через це, навіть за наявності мотивації до вивчення мови, ті, хто навчаються, не можуть опанувати її протягом багатьох років навчання. як у школі, так і у ВНЗ.

Створити реальне мовне середовище в умовах навчальних занять у ВНЗ – надто складно, проте, як показали результати власних багаторічних досліджень, його достатньо повноцінно можна замінити віртуальним мовним середовищем, яке створюємо за допомогою сучасних мультимедійних технологій [1]. При реалізації такого підходу необхідно вирішити наступне завдання: організувати певним чином процес вивчення іноземної мови, щоб він перебігав у оптимальних формах і давав максимально можливий позитивний результат. Дана методика апробована при викладанні англійської мови в умовах ВНЗ, проте вона придатна також для викладання будь-якої іншої мови, зокрема, у загальноосвітніх та середніх спеціальних навчальних закладах, а також для самостійного вивчення чужоземних мов.

Проблема, що перебуває в центрі розгляду в даній праці: для повноцінного вивчення чужоземної мови необхідною є наявність відповідного мовного середовища, проте за реальних умов його створити дуже важко, або й взагалі не можливо.

Для вирішення цієї проблеми пропонується створення віртуального мовного середовища, що за певних умов, зокрема, при належній організації

навчального процесу, здатне замінити реальне. Викладу можливостей застосування нашої методики і присвячена дана стаття. Теоретичні передумови, покладені в основу даної методики, наведені в попередніх публікаціях на цю тему [1-8].

Мета праці: представити розроблену авторську методику вивчення чужоземних мов шляхом адаптації до віртуального мовного середовища, яке створюється за допомогою сучасних мультимедійних технологій, а також про особливості та накопичений досвід її застосування при навчанні студентів ВНЗ.

Головна частина. Для початку важливо досягнути певної психологічної настроєності та готовності, як до опанування мовою, так і на продуктивну працю саме за цією методикою. У тих, хто навчається, повинні бути сформовані: стійка позитивна мотивація до вивчення мови, інтерес до неї і до навчальних занять, необхідні показники уваги, пам'яті, зосередженість та і. Проте, оскільки мова йде про роботу зі студентами, котрі вже вивчали чужоземну мову в загальноосвітній школі, передбачається, що ці показники у них наявні і достатньо добре сформовані.

Для організації навчального процесу за даною методикою в умовах ВНЗ використовувалися англomовні фільми на DVD-носіях, які відтворювалися на комп'ютері і проєктувалися на екран за допомогою мультимедійного проєктора. Вони мають ту особливість, що містять звуковий супровід, здійснений автентичними носіями мови, і переклад мовою, яка є зрозумілою для тих, хто навчається, а також субтитри мовою оригіналу та декількома іншими мовами. Відразу відзначимо, що робота із застосуванням віртуального мовного середовища не заперечує і не скасовує традиційних форм праці студентів з підручником, вивчення граматики, виконання вправ тощо, а відбувається паралельно з ними. Роботу над кожним фільмом організовуємо наступним чином:

1. Підбираємо фільм, котрий є близьким за фахом, цікавим та відповідним до рівня знань для тих, котрі навчаються. Практично всі художні фільми – це середній, або побутовий розмовний рівень. Для прикладу: для навчання психологів підбираємо суто психологічні фільми: «Політ над гніздом зозулі», «Управління гнівом», «Завжди кажи так», «Дев'ять місяців» тощо. Для студентів інших спеціальностей, як-от «Історія», «Журналістика», «Культурологія» («Хореографія»), «Філологія»-- фільми на відповідну тематику за фахом.

2. Для ознайомлення з невідомим фільмом спочатку доцільно переглянути його рідною мовою. Для подальшої роботи важливо, щоб фільм виявився

настільки цікавим, щоб можна працювати з ним тривалий час без проблем (а саме цього потребує методика: робота має бути приємною, а не видаватися каторгою). Призначення попереднього перегляду: ознайомитися з сюжетом; ті, хто навчається, повинен запам'ятати, що відбувається і про що говорять герої фільму. Часто для цього достатньо одного перегляду, проте не рідко студенти бажають переглянути фільм 2-3 рази (хто скільки побажає, тут не ставимо якихось обмежень).

3. Як тільки студенти запам'ятають сюжет фільму, а також мову героїв, можна приступати до вивчення чужоземної мови. Студенти вже не відстежують сюжетної лінії і того про що говорять (розмовляють) у фільмі. Зацікавленість студентів зміщується у площину лексичних та граматичних артефактів чужоземної мови. Саме на цьому і слід зараз сконцентрувати головну увагу. Переважно для цього вмикаємо звук та субтитри чужоземною мовою, хоча, на цій стадії, субтитри використовуємо за бажаннями тих, хто навчається. Для цього різновиду роботи надаємо сценарій (субтитри до фільму обома мовами, розкодовані програмою SubRip). Студенти при підготовці до занять читають тексти, виписують та вивчають незнайомі вирази, потім знову повертаються до перегляду фільму чи окремих сюжетів. Опанувавши методику, студенти можуть працювати за нею вдома, оскільки чинні навчальні програми вивчення чужоземних мов не надають достатнього часу для роботи з ними в аудиторії.

4. При перегляді фільму чужоземною мовою ті, хто навчаються, спочатку вихоплюють з тексту лише окремі знайомі слова, яких згодом стає дедалі більше, потім вирази, згодом речення. Працювати з кожним фільмом потрібно доти, доки весь текст чужоземною мовою не стане зрозумілим без перекладу. Для когось це один тиждень щоденної праці, а для когось і більше. Оскільки ця перша стадія є найважчою, маємо можливість її полегшити (важливо тим, хто навчається, дати повірити в те, що вони теж можуть оволодіти мовою, не згірш за інших, для цього потрібно створити ситуацію успіху; оскільки для успішного оволодіння чужоземними мовами викладач сам повинен бути психологом або ж працювати разом з психологом). Робимо це так: при перегляді фільму чужоземною мовою вмикаємо рідномовні субтитри і чужоземний звук (для пришвидшення розуміння змісту), потім навпаки (для кращого сприйняття лексичних та граматичних артефактів). Для тих для кого це виявляється занадто складним завданням, практикуємо ще й інший варіант: подаємо для опрацювання субтитри до фільму обома мовами. Працюємо над ними синхронно, розмістивши їх одночасно на екрані мультимедійного пристрою.

5. Коли вже практично весь текст фільму зрозумілий, тоді включаємо

супровід чужоземною мовою із чужоземними субтитрами, оскільки важливо не тільки сприймати мову на слух, але й знати, як ці слова чи вирази пишуться. Коли ті, хто навчається не зрозуміють про що говорять у певному місці – вони зможуть прочитати це у субтитрах, тощо. У кінцевому результаті ті, хто навчається, мають розуміти не тільки озвучений, але й написаний текст. Звичайно, при роботі за даною методикою не забуваємо і про граматику: якщо комусь не зрозуміло, чому це сказано чи написано саме так, відкриваємо певний розділ і пояснюємо. Але вивчення граматики чи робота з написаним в даній методиці не є головним; як свідчить досвід, така шкільно-книжкова організація процесу у багатьох відбиває бажання вивчати мову. Сам інтерес до матеріалу теж стає додатковим мотиваційним фактором, тобто намагаємося зробити процес опанування мовою максимально природнім та цікавим.

Після того, як фільм опрацьовано, необхідно взяти інший, перед тим написавши тести зі знання DVD–скриптів. За кілька місяців людина набирає запас слів, необхідний для розмовного рівня і може сприймати мову на слух. При цьому граматика, лексика, семантика, ідіоматика закладаються автоматично. Продовжуємо працювати далі, щоб людина могла не тільки зрозуміти, про що говорять, але й відповісти чи написати відповідь на те чи інше запитання (респонсивна мова), збудувати різні типи запитань. укласти діалоги тощо.

Згідно з наявними даними, при належній мотивації і наполегливості ті, хто навчається, за наявності початкової попередньої підготовки може опанувати мовою на середньому, тобто розмовному рівні, приблизно за 6 місяців регулярних занять; для цього потрібно щодня перебувати у віртуальному мовному середовищі не менш ніж дві, а при можливості й три-чотири год. Для виходу на фаховий рівень знання мови знадобиться один рік занять.

Висновок. Заняття за даною методикою не складно організувати в умовах навчального процесу у ВНЗ, при цьому можливо узгодити цю роботу з діючими навчальними програмами, оволодіти нею не складно як викладачам, так і тим, хто навчається. Організована таким чином праця підвищує інтерес до занять у студентів, сприяє формуванню позитивної стійкої мотивації до вивчення мови, що загалом підвищує рівень і якість їхніх знань.

Література

1. *Висоцька О. Л. Викладання іноземних мов із застосуванням змодельованого мовного середовища // Філософські пошуки. – 2006. – Вип. XXI-XXII. – С. 248-255.*

2. *Висоцька О. Л. Методика вивчення іноземних мов шляхом адаптації до віртуального мовного середовища (з використанням сучасних комп'ютерних технологій) // Сучасні проблеми лінгвістичних досліджень і методика викладання іноземних мов професійного спілкування у вищій школі: Збірник наукових праць. - Ч. II. – Львів: Вид. Центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007 р. – С.66-70.*
3. *Висоцька О. Л. Оволодіння іноземними мовами із застосуванням технічних засобів для створення мовного середовища // Підготовка соціальних педагогів та соціальних працівників в Україні в контексті Болонського процесу: Збірник наукових праць / За ред. І. Петрюк. – Чернівці: Вид. Чернів. нац. ун-ту імені Юрія Федьковича, 2007 р. – С. 37-39.*
4. *Висоцька О. Л. Використання фільмів на DVD-носіях для створення мовного середовища при вивченні іноземних мов (на прикладі розробленої та впровадженої авторської методики) // Україна Європейська: сучасні тенденції і перспективи: Матеріали науково-практичної конференції. – Чернігів, 2008. – С.20-22.*
5. *Висоцька О. Л. Підвищення якості знань студентів при застосуванні сучасних інноваційних технологій // Науково-методичні засади управління якістю освіти в університетах і педагогічних вищих навчальних закладах: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції. - Київ, 2009. - С. 111-118.*
6. *Висоцька О. Л. Інноваційні технології методики викладання іноземних мов у контексті Болонського процесу // Зміст професійної підготовки учителя іноземної мови у контексті Болонського процесу: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції. – Дрогобич, 2009. - С. 58-63.*
7. *Висоцька О. Л. Адаптація до віртуального мовного середовища як інноваційний метод вивчення іноземних мов // Вісник Львівського національного університету. Серія іноземні мови. - 2010. – Вип. 17. – С. 81-87.*
8. *Висоцька О. Л. Активізація процесу вивчення іноземних мов шляхом створення мовного середовища за допомогою сучасних технічних засобів // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. - 2010. – Вип. 27. – С. 38-41.*